

کشاورزی و معیشت پایدار و سازگار با منابع تالابی (طرح توانمندسازی جوامع محلی تالاب میانگراں)

آنچه از تالاب باید بدانیم

تالاب ها «منطقه‌ی پوشیده از مرداب یا آبگیرهای طبیعی و مصنوعی بوده که عمق آنها از شش متر تجاوز نکند کنوانسیون رامسر قدیمی ترین معاهده بین المللی برای حفاظت از تالاب ها در جهان است که در دوم فوریه ۱۹۷۱ (۱۳ بهمن ۱۳۴۹) در شهر رامسر آغاز به کار کرده است. از ۴۲ نوع تالاب شناخته شده در جهان، ۴۱ نوع تالاب در ایران وجود دارد. تاکنون ۲۴۱۴ تالاب در کنوانسیون رامسر به ثبت رسیده که در این بین ۲۶ مورد از تالاب‌های ایران هستند. قانون حفاظت، احیاء و مدیریت تالاب های کشور مصوب سال ۱۳۹۶ و آیین نامه مربوط به آن یکی از مهم ترین قوانین بالادستی برای حفاظت و احیاء تالاب ها به شمار می رود

معرفی تالاب میانگران:

تالاب میانگران از جمله تالاب های استان خوزستان بوده که در شهرستان ایذه قرار گرفته است. مساحت بوم شناختی این تالاب ۲۵۰۰ هکتار بوده و از نظر ارزش اکوسیستمی شامل ماهیان، خزندگان و دوزیستان، پستانداران، پرندگان آبی و کنار آبی و گونه های مختلف گیاهی است.

کارکردهای تالاب میانگران:

این تالاب بعنوان زیستگاه پرندگان مهاجر و بومی چشم انداز طبیعی جذابی دارد. همچنین حاذبه های تفریحی و گردشگری، تعدیل آب و هوا، کنترل سیلاب، تولید مواد غذایی، پروتئینی و علوفه و نیز خدمات میراث فرهنگی از دیگر کارکردهای تالاب میانگران می باشد.

چالش ها و آسیب های تالاب میانگران:

از آنجایی که تنها منبع تغذیه آبی تالاب میانگران در حال حاضر روانابهای سطحی و نزولات جوی است و این که حقایق تالاب وابسته به نزولات جوی و بارندگی است، تبخیر و تعرق بویژه در تابستان گاهی تالاب را تا حد خشکی پیش می برد و طرح های آبیاری بالادست میانگران و احداث سدهای انحرافی یکی از علل کاهش آب ورودی به تالاب می شود.

نقش مشارکت جوامع محلی در حفظ و احیای تالاب میانگران:

مشارکت در برنامه های آموزشی و آگاهی افزایی در خصوص تالاب
تقویت معیشت های سازگار با منابع تالابی مثل صنایع دستی و تولیدات محلی
مدیریت چرای دام و برداشت بی رویه علوفه و نی از تالاب
حفظ گونه های با ارزش ماهیان و پرندگان با عدم صید و شکار
راه اندازی اقامتگاه های بومگردی و برنامه ریزی برای جذب گردشگران
اجرای طرح های اکوتوریسم از قبیل پرندنگری، قایق سواری و طبیعت گردی
مدیریت و کاهش فاضلاب های روستایی و شهری ورودی به تالاب
جلوگیری از آتش سوزی پوشش گیاهی پیرامون تالاب

رعایت قانون حفاظت و احیاء تالاب ها بویژه ماده ۳ و ۴ آن توسط جوامع محلی و کشاورزان پیرامون تالاب میانگران جهت حفاظت و پایداری از تالاب و انتقال این میراث به نسل های آینده ضروری است

معیشت پایدار و سازگار با منابع تالابی

معیشت پایدار، منافع خاصی را برای معیشت دیگران در سطوح ملی یا محلی و در کوتاه یا بلندمدت ایجاد کند. تنوع معیشتی روستایی؛ بر مبنای آن هر خانوار مجموعه متنوعی از فعالیت ها و قابلیت های حمایتی اجتماعی را برای بقا و بهبود استانداردهای زندگی به کار می گیرند.

به عنوان مثال خانوار روستایی می تواند مجموعه ای از فعالیت های معیشتی نظیر تولید محصولات کشاورزی، کارگری، دامداری و بنایی را به منظور ایجاد یا تکمیل نیازهای مربوط به درآمد و امرار معاش با یکدیگر ترکیب کند به عبارت دیگر تنوع معیشتی اشاره به تلاش های افراد و خانوارها برای پیدا کردن راه های جدید کسب درآمد و کاهش تأثیر مخاطرات زیست محیطی دارد، که فعالیت های مرتبط با کشاورزی یا غیر کشاورزی در داخل یا خارج از مزرعه را در بر می گیرد.

lqa

Photo: Mona Sayafzadeh

ارزش های تالاب میانگران

ارزش های هیدرولوژیکی تالاب میانگران

نوع ارزش هیدرولوژیکی

برداشت آب برای اراضی اطراف تالاب

حفظ آب در دوران کم آبی

تامین حق آبه تالاب

تنوع گونه های گیاهی و جانوری منحصر به فرد

ارزش تغذیه ای و تولیدمثل و پرورش ماهی و استراحت گاهی تالاب

وجود چشم انداز زیبا در تالاب

خدمات اکوسیستمی تالاب (کنترل جریان آبی، کنترل گرد و غبار، کنترل سیل)

وجود قوانین زیست محیطی جهت حفاظت تالاب

نظارت کارشناسان محیط زیست بر تالاب

وضعیت استراتژیک و قرارگیری در شاهراه مهاجرتی پرندگان

احترام به قانون

من به قوانینی که هدر رفت آب را ممنوع می‌کنند اعتماد ندارم.

قوانین موجود برای متقاعد کردن مردم در زمینه‌ی حفاظت از منابع آبی بی‌فایده هستند.

هیچ قانونی نمی‌تواند رفتار من در زمینه‌ی مصرف آب را تغییر دهد.

تصویب قوانینی در زمینه‌ی جلوگیری از هدر رفت آب هیچ تغییری در حفاظت از منابع آبی ایجاد نخواهد کرد زیرا قوانین همیشه بی‌فایده هستند.

قوانین مرتبط با هدر رفت آب بی‌فایده هستند چرا که افرادی که این قوانین را اجرا می‌کنند از نظر اخلاقی به وظیفه خود درست عمل نمی‌کنند.

مسأله آب در محل زندگی من هرگز با وضع و اجرای قوانین حل نخواهد شد.

من خود را ملزم می‌دانم که اگر اطلاعاتی در زمینه‌ی کاهش تلفات آب کشاورزی داشته‌ام در اختیار سایر کشاورزان قرار دهم.

کشاورزان معمولاً در استفاده از آب، حق کشاورزان دیگر و محیط‌زیست را مورد توجه قرار می‌دهند.

مشارکت دادن کشاورزان از سوی مسئولان در توزیع و مدیریت آب کشاورزی یک امر جا افتاده است.

همکاری و تعامل با سازمان آب و مأموران سازمان‌های مربوطه برای استفاده بهینه از آب در بین کشاورزان امری رایج است.

در منطقه ما کسانی که در هنگام بهره‌برداری از آب با کشاورزان دیگر تعامل خوبی دارند، مورد تشویق قرار می‌گیرند.

مشارکت

حفاظت از تالاب

من معتقدم که ایجاد تشکلهای آب بران توسط روستائیان راه حل مناسبی برای حفظ و استفاده بهینه آب است.

معتقدم که معرفی روشهای آبیاری جدید و محصولات با نیاز آبی کم باید از طریق تعامل مروجان و کشاورزان انجام گیرد.

معتقدم که کشاورزان بزرگ و کوچک با وجود مالکیت ناهمبهر زمین، باید برای بهره‌برداری بهینه از آب مشارکت داشته باشند.

معتقدم اگر آب قابل استفاده را درست مصرف نکنیم خیلی زود تمام خواهد شد.

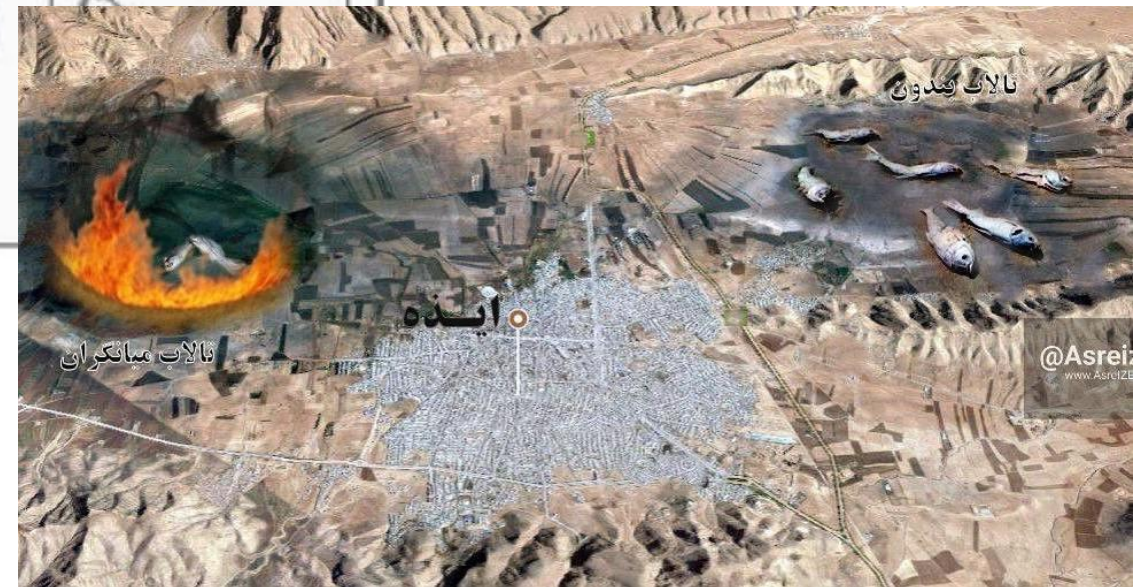
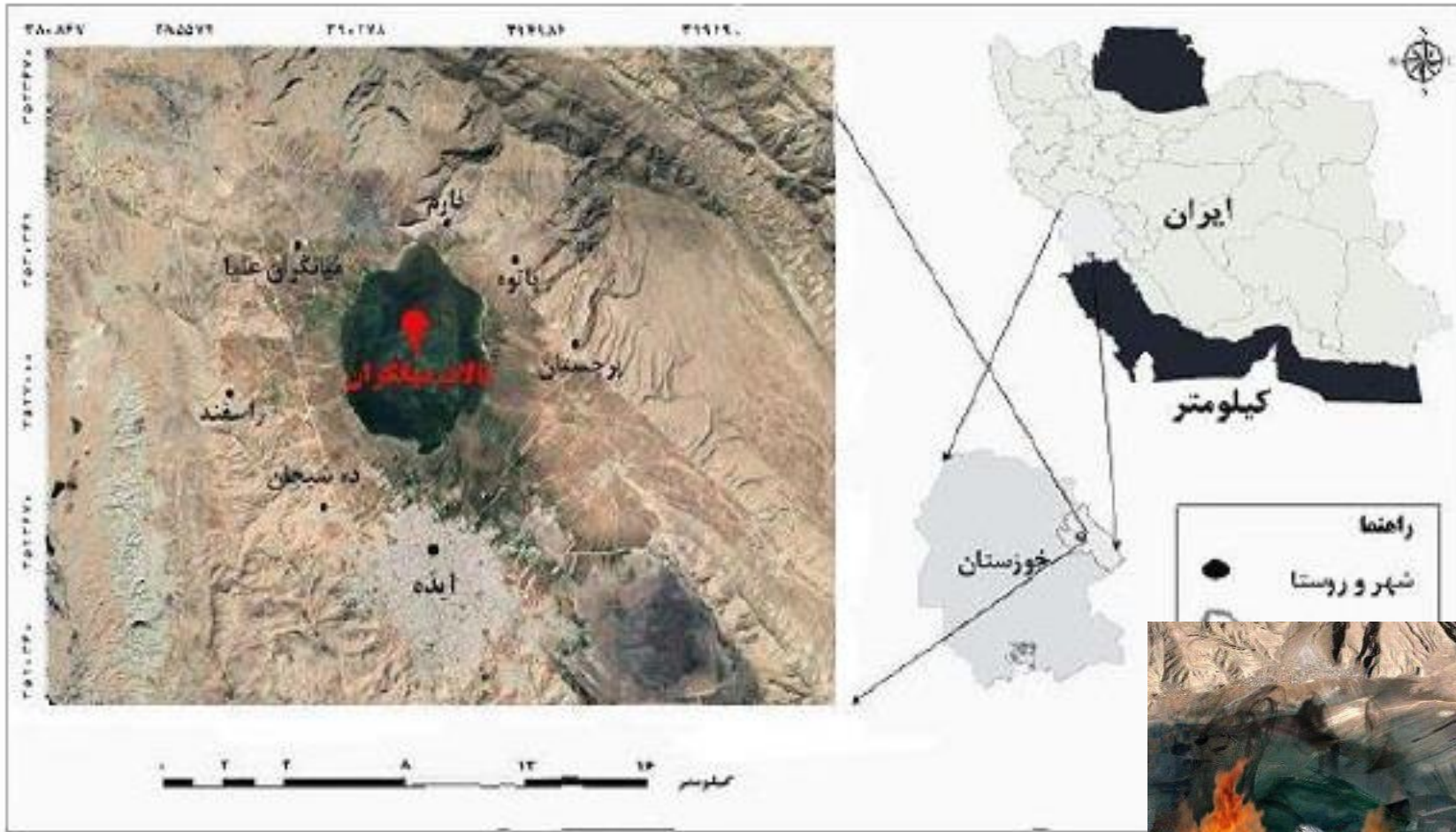
معتقدم دولت باید جریمه‌هایی را برای افرادی که آب را هدر می‌دهند اعمال کند

معتقدم دولت باید مالیات سنگینی را برای صنایعی که آب را آلوده می‌کنند، اعمال کند.

معتقدم افرادی که آب بیشتری مصرف می‌کنند باید هزینه بیشتری بابت آن بپردازند.

موقعیت تالاب میانگران

مهمترین مضرات آتش سوزی مزارع

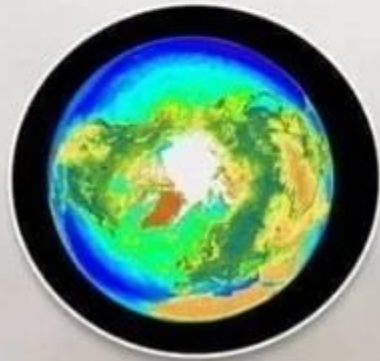
کاهش راندمان مصرف آب

تغییر شرایط فیزیکی
و میکروبیولوژی خاک

فرسایش خاک

تخریب لایه اوزون

پراکندگی سموم شیمیایی در هوا

هدر روی نیتروژن،
کربن و گوگرد در خاک

گسترش آتش سوزی
به مزارع و جنگلهای مجاور

از جمله اثرات مخرب سوزاندن مزارع:

◊ آلودگی محیط زیست بخصوص آلودگی هوا

◊ مرگ موجودات زنده و مفید خاک

◊ گسترش آتش سوزی به مزارع و جنگلهای مجاور

◊ کاهش حاصلخیزی و نفوذپذیری خاک

◊ پراکندگی گازهای آلاینده و مسموم کننده هوا

danestanyonline.ir

https://danestanyonline.ir ، آتش سوزی در تالاب میانگرن ...

آتش سوزی در تالاب میانگرن ایده - دانستنی آنلاین

۲۴ تیر ۱۴۰۱ — رئیس اداره آتش نشانی ایده از آتش سوزی بیش از ۷ هکتار از اراضی کشاورزی در تالاب میانگرن ایده ...

خبرگزاری کار ایران - ایلنا

https://www.ilina.ir ، استان‌ها ، خوزستان

آتش سوزی در تالاب میانگرن ایده/تهدید زیستگاه انواع گیاهان ...

۲۱ شهریور ۱۳۹۹ — تالاب میانگرن در نزدیکی شهرستان ایده، ساعتی پیش دچار آتش سوزی شد. مردم محلی منطقه گردشگری میانگرن، ...

آخرین خبر

https://akharinkhabar.ir ، local ، آتش-از-تالاب-میانگرن-...

آتش از تالاب میانگرن ایده دست کشید

۱۴ آبان ۱۳۹۹ — احمد امیری، رئیس اداره حفاظت محیط زیست ایده در این باره اظهار داشت: اطراف تالاب میانگرن ایده شطه ور شد. وی افزود: ...

Roozno

https://roozno.com ، صفحه نخست ، عمومی

آتش در تالاب میانگرن ایده مهار شد

۳ شهریور ۱۳۹۵ — رئیس اداره محیط ایده پیش از این گفته بود 6 نفر متهم به آتش سوزی، تمهیداتی شدند و تاکنون بیش از 100 هکتار از اراضی ...

رویداد24

https://www.rouydad24.ir ، عکس ، برگزیده

مهار آتش در تالاب میانگرن

۲۰ آذر ۱۴۰۰ — آتش سوزی تالاب میانگرن پس از تلاش‌های ۱۰ ساعته پرسنل یگان حفاظت روز جمعه در تالاب میانگرن شعله‌ور شد و پس ...

مجله اینترنتی برترین‌ها

https://www.bartarinha.ir ، اخبار روز

آتش به جان تالاب میانگرن ایده افتاد

۲۳ تیر ۱۴۰۱ — احسان احمدپور، رئیس اداره آتش نشانی ایده: صبح امروز دو اکیب آتش نشانی به محل حادثه اعزام ...

همشهری آنلاین، سایت خبری روزنامه همشهری | online

https://www.hamshahrionline.ir ، news ، ۱۰ هکتار-از-...

۱۰ هکتار از تالاب میانگرن ایده در آتش سوخت

۲۰ آذر ۱۴۰۰ — رئیس اداره حفاظت محیط زیست شهرستان ایده با اشاره به هکتار از اراضی این تالاب در آتش سوخته است.

خبرگزاری مهر

https://www.mehrnews.com ، استانها ، خوزستان

آتش سوزی تالاب میانگرن ایده مهار شد

۲۰ آذر ۱۴۰۰ — ایده- سرپرست اداره آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری: شد.

روزنامه اعتماد

http://etemadnewspaper.ir ، Detail ، Main

تالاب میانگرن ایده در میان شعله‌های آتش

۲۲ شهریور ۱۳۹۹ — گروه اجتماعی | رییس اداره حفاظت محیط زیست ایده

https://www.irna.ir ، news ، آتش-در-تالاب-میانگرن-ایده-...

آتش در تالاب میانگرن ایده شعله ور شد

۱۹ آذر ۱۴۰۰ — تاکنون برخورد قانونی با عوامل آتش سوزی تالاب میانگرن ماه سال ۱۳۸۹ به عنوان پناهگاه حیات وحش ...

ایرنا

https://www.irna.ir ، news ، آتش-بار-دیگر-در-تالاب-میانگرن-...

آتش بار دیگر در تالاب میانگرن ایده شعله‌ور شد

۲۲ آذر ۱۴۰۰ — جمعه گذشته نیز تالاب میانگرن دچار آتش سوزی شد که به ۱۰ هکتار از اراضی این تالاب در آتش سوخت. تالاب ...

اداره کل حفاظت محیط زیست خوزستان

https://khazdoe.ir ، mataleb ، rha ، آتش-در-تالاب-میانگرن-...

آتش در تالاب میانگرن ایده مهار شد

۲۲ آذر ۱۴۰۰ — آتش سوزی تالاب میانگرن پس از تلاش‌های ۱۰ ساعته پرسنل این آتش سوزی حدود ۱۰ هکتار از تاج بالایی و پوششی ...

خبرگزاری مهر

https://www.mehrnews.com ، استانها ، خوزستان

آتش به جان تالاب میانگرن ایده افتاد

۲۳ تیر ۱۴۰۱ — احمدپور اظهار کرد: تاکنون بیش از ۷ هکتار از اراضی کشاورزی هنوز مشخص نشده است. کد خبر 5538504.

دهها گزارش آتش سوزی سالانه در قلاب

میانگران نیمه جان دوباره درگیر آتش

میانگران بار دیگر آتش گرفت

مجازات آتش سوزی عمدی

❖ ماده ۴ قانون حفاظت، احیاء و مدیریت تالاب‌های کشور، اشخاص حقیقی و حقوقی متخلف از احکام این قانون، علاوه بر توقف فعالیت و جبران خسارات وارده، حسب تشخیص مرجع قضائی به پرداخت جریمه به میزان سه تا پنج برابر خسارات وارده و در صورت تکرار، علاوه بر جبران خسارات به پرداخت جریمه به میزان شش تا هشت برابر خسارات وارده محکوم می‌شوند.

❖ ماده ۴۵ حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع : آتش زدن نباتات در مزارع و باغات داخل یا مجاور جنگل بدون اجازه و نظارت مأموران جنگلبانی ممنوع است. در صورتی که در نتیجه بی‌مبالاتی، حریق در جنگل ایجاد شود مرتکب به حبس از ۲ ماه تا ۱ سال محکوم خواهد شد.

❖ ماده ۲۰ قانون هوای پاک: سوزاندن بقایای گیاهی زمین‌های زراعی پس از برداشت محصول ممنوع بوده و متخلف حسب مورد به جزای نقدی درجه شش موضوع ماده ۱۹ قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شود.

❖ ماده ۴۷ قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع : هرکس در جنگل عمداً آتش سوزی ایجاد کند به حبس از ۳ تا ۱۰ سال محکوم خواهد شد.

میزان جرایم خسارت به تالاب ها

جدول شماره ۱- فهرست تالاب‌های موضوع تبصره ماده (۱) قانون حفاظت، احیا و مدیریت تالاب‌های کشور		
نام تالاب	استان	حوضه آبریز
۱- زریوار	کردستان	خلیج فارس و دریای عمان
۱- چگر ۲- سیاه گاو ۳- مزم ۴- سیاه درویش	ایلام	
۱- پیریشان ۲- ارژن ۳- هفت برم ۴- مهارلو ۵- هرم و کاربان	فارس	
۱- چم شور ۲- پیرسلیمان ۳- سوج	همدان	
۱- حشیلان ۲- سراب نیلوفر ۳- سراب یوری	کرمانشاه	
۱- پیشه نالان ۲- گهر ۳- مجموعه تالاب های پلدختر ۴- تنوردر ۵- گوری بلمک	لرستان	
۱- مخور موسی و خور جعفری ۲- شادگان ۳- جامدز ۴- حورالمظیم ۵- جندون و میانگران ایذه ۶- دریاچه شیمبار ۷- تالاب پناهگاه حیات وحش دز ۸- تالاب پناهگاه حیات وحش کرخه ۹- تالاب دشت شعیه	خوزستان	
۱- چقاخور ۲- گندمان ۳- علی آباد ۴- سولقان ۵- برم لردگان ۶- چال تر و خشک	چهارمحال و بختیاری	
۱- برم الوان ۲- برم شیر ۳- کوه گل ۴- موزه دیلازی	کهگیلویه و بویراحمد	
۱- خلیج گواتر و خور باهو	سیستان و بلوچستان	
۱- جگن و گامریک ۲- خور خلاصی ۳- خور مرکزی جاسک ۴- مصب رودهای گز و حرا ۵- تناب ۶- مصب رودهای شور شمیرین و میناب ۶- خور خوران ۷- تعامی جزایر استان (دارای صخره های مرجانی و علفهای دریایی)، ۸- حشیدور	هرمزگان	
۱- خلیج نایبند ۲- دهانه رود مند ۳- تالاب حله ۴- دیر و نخیلو ۵- تمامی جزایر استان (دارای صخره های مرجانی و علفهای دریایی)	بوشهر	

میزان جرایم خسارت به تالاب ها

جدول شماره ۴- طبقه بندی مواد زاید و خسارات آلودگی ناشی از تخلیه پسماند به تالابها و حریم آنها

گروه	کد بین المللی	نوع مواد زاید	شاخص آلاینده‌گی	واحد	ضریب ریالی
۴	Y۲۵	بازها به اشکال محلول یا جامد	وزن باز آزاد	kg	۱۰۰
	Y۴	مواد زاید حاصل از تولید، فرمولاسیون و کاربرد داروهای گیاهی و مواد کشتنده میکروارگانیسمها، شامل سموم کشاورزی	وزن ماده	kg	۵۰۰۰
	Y۷	مواد زاید حاصل از تصفیه حرارتی و آبکاری فلزات به وسیله سیانیدها	وزن سیانید	kg	۱۰۰۰۰۰
	Y۳۷	ترکیبات آلی فسفره	وزن فسفر	kg	۵۰۰۰
	Y۳۲	سیانیدهای غیرآلی	وزن سیانید	kg	۱۰۰۰۰
	Y۳۸	سیانیدهای آلی	وزن سیانید	kg	۱۰۰۰۰
	Y۱۸	بقایای حاصل از عملیات دفع مواد زاید صنعتی	وزن ماده	kg	۲۰۰۰
	Y۴۷	بقایای حاصل از زباله‌سوزهای منازل	وزن ماده	kg	۲۰۰۰
	Y۳۹	فنل‌ها، ترکیبات فنل از جمله کلروفنل‌ها	وزن فنل‌ها	kg	۵۰
	Y۴۰	اترها	وزن اتر	kg	۵۰
۵	Y۴۲	حلال‌های آلی بدون هالوژن	وزن ماده	kg	۵۰
	Y۶	مواد زاید حاصل از تولید، فرمولاسیون و کاربرد حلال‌های آلی	وزن ماده	kg	۵۰
	Y۸	ضایعات روغن‌های معدنی که برای استفاده‌های رایج مناسب نیستند	وزن ماده	kg	۵۰
	Y۹	مخلوط‌های زاید روغن با آب، هیستروکربن‌ها با آب و امولسیون‌ها	وزن ماده	kg	۵۰
	Y۱۱	مواد قیری زاید حاصل از پالایش، تقطیر و تصفیه حرارتی	وزن ماده	kg	۵۰

جدول شماره ۲- عوامل، حد مجاز غلظت آلاینده‌ها (میلی گرم بر لیتر) و ضریب تخلیه آلاینده‌ها به تالاب و آب‌های پذیرنده

ردیف	مواد آلوده کننده	حد مجاز تخلیه به تالاب و آب‌های پذیرنده
۳۵	وانادیم	V
۳۶	روی	Zn
۳۷	چربی و روغن	۱۰
۳۸	۵ نرجنت	۱.۵
۳۹	بی. او. دی	۵۰
۴۰	سی. او. دی	۱۰۰
۴۱	مجموع مواد جامد محلول	TDS
۴۲	مجموع مواد جامد معلق	TSS
۴۳	مواد قابل ته‌نشینی	SS
۴۴	پ. هاش	pH
۴۵	مواد رادیواکتیو	O
۴۶	کندورت (NTU)	-
۴۷	رنگ (میلی گرم بر حسب پلاتین)	-
	درجه حرارت	۷۵

کسب و کارهای پیشنهادی (پارامترهای اجتماعی و محیط زیستی)

عرقیات گیاهی

پرورش قارچ

تولید کلاه بومی

قالی بافی

تولید و بسته بندی گیاهان دارویی

باتشکر

